

חוק אויר נקי

ד"ר דוד פסיג בפינת רדיו עם רון נשיאל בתוכניתו השבועית "מעבירים לראשון" 28 במאי 2005

לפני כמה שנים, נחתי בנתב"ג בשעות הערביות של ערב ל"ג בעומר. זו היתה חווית חיים... לראות את מדינת ישראל בוערת... מצד אחד, זה לא היה קל לראות מדינה בוערת כמו שדה קרב אחד גדול, ואילו מצד שני, המראה היה פשוט מרהיב.

לאור המחקרים שמתפרסמים לאחרונה על עליית התחלואה בסרטן, אני מבקש היום לדבר על משתנה אחד שאנחנו חוטאים בו חטא בל יסולח במדינת ישראל. והוא האויר הנקי של כולנו. ולספר למאזינים שלנו מה מדינת ישראל צריכה לעשות כדי לטפל לפחות במשתנה הזה כדי להוריד בעתיד את כמות החולים במחלות קשות וכרוניות הנגרמות מזיהומי אויר.

מרבית האנשים לא יודעים את העובדה הבאה, אך יש קבוצה גדולה של חומרים בשם דיאוקסינים שמשחררים בעיקר מתהליכי שריפות למיניהן.

כל יום עוברים דרך ריאותיו של אדם בוגר כ-14000 ליטר אויר בממוצע. הריאות משמשות אומנם כמסננת אך הן מתקשות לסנן חלקיקים שגודלם פחות מ-2.5 מיקרון ומולקולות שונות כדוגמת הדיאוקסינים. אלה תמיד עוברים למחזור הדם והם מצטברים שם ללא יכולת כמעט להפטר מהם.

יש עוד קבוצה של מולקולות כאלה המכונה פוראנים. אבל זה לא המקום להרחיב בהם. בקיצור... אתה יכול לדמיין לך מה נכנס לריאותינו בל"ג בעומר הזה ודומים לו. ולא רק בל"ג בעומר... תוסיף לזה את הפליטות שיוצאות ממפעלי ייצור, ממשרפות זבל, מבתי זיקוק, מארובות שונות ומשונות. תחשב מה אנחנו מעלים לאויר ותראה היכן מקור הרבה מהמחלות שלנו.

הבעיה היא שאי אפשר להפטר מהדיאוקסינים הללו. האמת היא שנשים נפטרות מהם דרך ההנקה. גברים בכלל לא יכולים להפטר מהם. זו אחת הסיבות מדוע יש אסכולה שלמה של תזונאים שטוענים שלא כדאי היום לאמהות טריות להניק. משום שהן לאמיתו של דבר מעבירות את כל המזהמים הללו ישירות דרך חלב האם לילדיהם....

הדיאוקסינים הללו לא מתפזרים לשום מקום... האנשים חושבים שהרוח תקח את העשן של המנגל או של המדורה ותפזר אותו... אבל הדיאוקסינים שנשארים מהפיח הזה חוזרים ונופלים על הארץ, נכנסים לאדמה, הצמחים יונקים אותם, והם כמובן גם חודרים למאגרי המים שלנו.

הדרך היחידה להפטר מהם היא על ידי טכנולוגיות שריפה שמפעלים יכולים לרתום לצורך זה... וכמובן הם לא עושים זאת.

אגב, שלא יהיה ספק. אתה יכול לעמוד בראש הר ולחשוב שהאוויר נקי ואין פיח ועשן של עיר אבל אתה תחטוף כמות גדולה של דיאוקסינים בכל מקרה.

בראה"ב נחקק חוק אויר נקי כבר ב-1970 שמטרתו היתה להוריד את כמות הדיאוקסינים ומחקרים שנעשו שם הוכיחו שההשקעה משתלמת בהוראת תחלואות שונות.

בישראל אין חקיקה בנושא זה. באירופה יש מנגנון אחר שמנסה להוריד את כמות הדיאוקסינים ונקרא דירקטיבות. אבל הם לא חוקקו חוק אויר נקי כפי שקיים בארה"ב.

בישראל כיום יש רק אמנת תעשיינים בין הממשלה—המשרד לאיכות הסביבה, לבין מפעלים. במדינת ישראל כשאדם מקבל רשיון לפתיחת עסק הוא חתום על משהו שאמור לשמור עלינו מפני מזהמי אויר שונים.

זו הסיבה אנחנו בנציבות הדורות הבאים בכנסת בראשותו של השופט בדימוס שלמה שוהם, עובדים בימים אלו כדי להניע את המחוקק להרתם למשימה הכבדה של חקיקת חוק אויר נקי למדינת ישראל. זהו חוק קשה לחקיקה וליישום. ייקח ודאי כמה שנים טובות לקשור בו את הקצוות. אבל הרעיון הוא שחייבים להציב בפני המפעלים תקנים ברורים אלו חלקיקים מותר להם להעלות לאוויר שלנו, כמה, ומתי.

התאחדות התעשיינים כבר משוועים לחוק כזה שיבהיר תקנים ואולי בעוד עשור שנים נוכל קצת לרשום לרווחה.

בכל מקרה, אם יש ילדים שמקשיבים כרגע שידעו שבעוד כמה שנים לא יהיו יותר המדורות.